CUPRINS

NOTĂ INTRODUCTIVĂ 15

TEMA 1
INTRODUCERE. NOȚIUNI. IZVOARE JURIDICE 17
1.1. Obiectul disciplinei 17
1.2. Răspunderea juridică a funcționarului public – formele ei 17
1.3. Noțiunea de răspundere penală 19
1.4. Principiile fundamentale incidente 19
1.5. Izvoarele juridice 21
1.5.1. Izvoare interne 21
1.5.2. Jurisprudența obligatorie 23
1.5.3. Izvoare internaționale și europene 23
1.6. Repere pentru seminar 24
1.7. Concepte-cheie 25

TEMA 2
INFRACȚIUNEA CA TEMEI AL ANTRENĂRII RĂSPUNDERII PENALE 26
2.1. Definiția legală și trăsăturile esențiale 26
2.2. Conținutul infracțiunii 29
2.2.1. Obiectul infracțiunii 29
2.2.2. Subiecții infracțiunii 30
2.2.3. Latura obiectivă și latura subiectivă 30
2.3. Formele infracțiunii intenționate 31
2.4. Unitatea și pluralitatea de infracțiuni 32
2.5. Participația penală 33
2.6. Răspunderea penală a persoanei juridice 33
2.7. Cauzele care înlătură răspunderea penală 34
2.8. Consecințele sancționatorii specifice funcționarului public 35
2.9. Repere pentru seminar 36
2.10. Concepte-cheie 36

TEMA 3
DEFINIREA NOȚIUNILOR PROPRII DREPTULUI PENAL CE ÎȘI GĂSESC INCIDENȚA ÎN SFERA ADMINISTRAȚIEI PUBLICE (I) 37
3.1. Rolul definițiilor legale 37
3.2. Funcționarul public în sensul legii penale – art. 175 C. pen. 37
3.2.1. Textul legal 37
3.2.2. Analiza elementelor comune 38
3.2.3. Categoria de la lit. a) – exercitarea prerogativelor puterilor statului 38
3.2.4. Categoria de la lit. b) – demnitatea publică și funcția publică de orice natură 39
3.2.5. Categoria de la lit. c) – operatorii economici cu capital de stat 40
3.2.6. Funcționarul public "asimilat" – art. 175 alin. (2) 40
3.2.7. Comparație cu funcționarul public în sens administrativ 41
3.3. Extinderea sferei subiecților – art. 308 C. pen. 42
3.4. Noțiunea de "public" – art. 176 C. pen. 43
3.5. Înscrisul oficial – art. 178 alin. (2) C. pen. 43
3.6. Consecințele deosebit de grave – art. 183 C. pen. 44
3.7. Alte noțiuni relevante din Titlul X 44
3.8. Repere pentru seminar 46
3.9. Concepte-cheie 46

TEMA 4
DEFINIREA NOȚIUNILOR PROPRII DREPTULUI PENAL CE ÎȘI GĂSESC INCIDENȚA ÎN SFERA ADMINISTRAȚIEI PUBLICE (II) 47
4.1. Atribuțiile de serviciu și îndeplinirea lor defectuoasă 47
4.1.1. Problema 47
4.1.2. Decizia Curții Constituționale nr. 405/2016 47
4.1.3. Consecințe practice 48
4.1.4. "Act contrar îndatoririlor de serviciu" 49
4.1.5. Actul trebuie să intre în competența funcționarului? 50
4.2. Folosul necuvenit 50

4.3. Conflictul de interese și incompatibilitățile 51
4.3.1. Sediul materiei 51
4.3.2. Corespondentul penal – art. 301 C. pen. 51
4.4. Noțiuni din Legea nr. 78/2000 52
4.4.1. Extinderea sferei subiecților 53
4.4.2. Infracțiunile asimilate celor de corupție 53
4.4.3. Cauza de agravare de la art. 7 53
4.4.4. Infracțiunile împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene 53
4.5. Noțiuni procesuale cu impact administrativ 54
4.6. Repere pentru seminar 55
4.7. Concepte-cheie 55

TEMA 5
INFRACȚIUNI CONTRA AUTORITĂȚII 56
5.1. Considerații generale 56
5.2. Ultrajul (art. 257 C. pen.) 56
5.2.1. Textul 56
5.2.2. Natura juridică 57
5.2.3. Subiectul pasiv 58
5.2.4. Cerințe esențiale 58
5.2.5. Latura subiectivă 59
5.2.6. Aspecte procesuale 59
5.3. Uzurparea de calități oficiale (art. 258 C. pen.) 59
5.3.1. Conținutul 59
5.3.2. Analiza 59
5.3.3. Delimitări 60
5.4. Sustragerea sau distrugerea de înscrisuri (art. 259 C. pen.) 60
5.4.1. Conținutul 60
5.4.2. Analiza 61
5.4.3. Delimitări 61
5.5. Ruperea de sigilii (art. 260 C. pen.) 62
5.6. Sustragerea de sub sechestru (art. 261 C. pen.) 62
5.7. Repere pentru seminar 63
5.8. Concepte-cheie 63

TEMA 6
INFRACȚIUNI CONTRA ÎNFĂPTUIRII JUSTIȚIEI 64
6.1. Considerații generale 64
6.2. Nedenunțarea (art. 266 C. pen.) 64
6.3. Omisiunea sesizării (art. 267 C. pen.) 65
6.3.1. Textul 65
6.3.2. Importanța textului pentru administrația publică 65
6.3.3. Condiții de existență 65
6.3.4. Consecințe practice 66
6.4. Inducerea în eroare a organelor judiciare (art. 268 C. pen.) 66
6.5. Favorizarea făptuitorului (art. 269 C. pen.) 67
6.6. Obstrucționarea justiției (art. 271 C. pen.) 68
6.7. Influențarea declarațiilor (art. 272 C. pen.) 68
6.8. Mărturia mincinoasă (art. 273 C. pen.) 69
6.9. Sustragerea sau distrugerea de probe ori de înscrisuri (art. 275 C. pen.) 70
6.10. Compromiterea intereselor justiției (art. 277 C. pen.) 70
6.11. Ultrajul judiciar (art. 279 C. pen.) 71
6.12. Abuzurile în activitatea judiciară 72
6.13. Nerespectarea hotărârilor judecătorești (art. 287 C. pen.) 73
6.14. Repere pentru seminar 74
6.15. Concepte-cheie 74

TEMA 7
INFRACȚIUNI DE CORUPȚIE 75
7.1. Considerații generale 75
7.2. Luarea de mită (art. 289 C. pen.) 75
7.2.1. Textul 75
7.2.2. Subiectul activ 76
7.2.3. Elementul material 77
7.2.4. Cerința esențială 77
7.2.5. Latura subiectivă 78
7.2.6. Consumare și moment al prescripției 78
7.2.7. Sancțiuni și măsuri 78
7.3. Darea de mită (art. 290 C. pen.) 79
7.3.1. Textul 79

7.3.2. Analiza 79
7.3.3. Cauza justificativă a constrângerii – alin. (2) 80
7.3.4. Cauza de nepedepsire a denunțului – alin. (3) 80
7.3.5. Aspecte procesuale 81
7.4. Traficul de influență (art. 291 C. pen.) 81
7.4.1. Textul 81
7.4.2. Analiza 81
7.4.3. Delimitări 82
7.5. Cumpărarea de influență (art. 292 C. pen.) 82
7.6. Infracțiunile prevăzute de Legea nr. 78/2000 83
7.7. Competența organelor judiciare 84
7.8. Repere pentru seminar 84
7.9. Concepte-cheie 85

TEMA 8
INFRACȚIUNI DE SERVICIU 86
8.1. Considerații generale 86
8.2. Delapidarea (art. 295 C. pen.) 86
8.2.1. Textul 86
8.2.2. Subiectul activ 86
8.2.3. Obiectul material 87
8.2.4. Elementul material 87
8.2.5. Forme și sancțiuni 88
8.3. Purtarea abuzivă (art. 296 C. pen.) 88
8.4. Abuzul în serviciu (art. 297 C. pen.) 89
8.4.1. Textul 89
8.4.2. Evoluția textului și controlul de constituționalitate 89
8.4.3. Structura infracțiunii 90
8.4.4. Varianta de la alin. (2) – abuzul discriminatoriu 90
8.4.5. Forme agravate 91
8.4.6. Delimitări 91
8.5. Neglijența în serviciu (art. 298 C. pen.) 91
8.6. Folosirea abuzivă a funcției în scop sexual (art. 299 C. pen.) 92
8.7. Uzurparea funcției (art. 300 C. pen.) 93
8.8. Folosirea funcției pentru favorizarea unor persoane (art. 301 C. pen.) 94

8.9. Divulgarea informațiilor 94
8.10. Infracțiuni privind fondurile publice 95
8.11. Repere pentru seminar 96
8.12. Concepte-cheie 97

TEMA 9
INFRACȚIUNI DE FALS 98
9.1. Considerații generale 98
9.2. Falsul material în înscrisuri oficiale (art. 320 C. pen.) 98
9.2.1. Textul 98
9.2.2. Analiza 99
9.3. Falsul intelectual (art. 321 C. pen.) 99
9.3.1. Textul 99
9.3.2. Analiza 100
9.3.3. Aplicații administrative tipice 100
9.3.4. Concurs cu alte infracțiuni 101
9.4. Falsul în înscrisuri sub semnătură privată (art. 322 C. pen.) 101
9.5. Uzul de fals (art. 323 C. pen.) 102
9.6. Falsificarea unei înregistrări tehnice (art. 324 C. pen.) 103
9.7. Falsul informatic (art. 325 C. pen.) 103
9.8. Falsul în declarații (art. 326 C. pen.) 104
9.9. Falsul privind identitatea (art. 327 C. pen.) 105
9.10. Falsificarea instrumentelor oficiale (art. 317-319 C. pen.) 105
9.11. Extinderea la autoritățile străine (art. 328 C. pen.) 106
9.12. Repere pentru seminar 106
9.13. Concepte-cheie 107

TEMA 10
PARTICIPANȚII LA PROCESUL PENAL ȘI COMPETENȚA ORGANELOR JUDICIARE 108
10.1. Procesul penal – noțiune și principii 108
10.2. Participanții în procesul penal 109
10.2.1. Organele judiciare (art. 30) 109
10.2.2. Părțile (art. 32) 109
10.2.3. Subiecții procesuali principali (art. 33) 110
10.2.4. Alți subiecți procesuali (art. 34) 110

10.2.5. Drepturile suspectului și ale inculpatului 110
10.2.6. Avocatul. Asistența juridică (art. 88-96) 111
10.3. Competența organelor judiciare 111
10.3.1. Competența instanțelor judecătorești 111
10.3.2. Competența după calitatea persoanei – reguli complementare 113
10.3.3. Competența teritorială (art. 41) 113
10.3.4. Competența judecătorului de drepturi și libertăți (art. 53) 113
10.3.5. Competența judecătorului de cameră preliminară (art. 54) 113
10.3.6. Organele de urmărire penală (art. 55-57) 114
10.3.7. Structurile specializate de parchet 115
10.4. Organele de constatare 115
10.5. Incompatibilitatea, abținerea și recuzarea 116
10.6. Repere pentru seminar 117
10.7. Concepte-cheie 117

TEMA 11
ACȚIUNILE ÎN PROCESUL PENAL 119
11.1. Noțiunea de acțiune în justiție 119
11.2. Acțiunea penală 119
11.2.1. Obiectul și exercitarea (art. 14) 119
11.2.2. Condițiile punerii în mișcare (art. 15) 120
11.2.3. Cazurile care împiedică punerea în mișcare și exercitarea acțiunii penale (art. 16) 120
11.2.4. Stingerea acțiunii penale (art. 17) 121
11.2.5. Continuarea procesului penal la cererea suspectului sau inculpatului (art. 18) 121
11.2.6. Plângerea prealabilă 122
11.3. Acțiunea civilă 122
11.3.1. Obiectul și exercitarea (art. 19) 122
11.3.2. Constituirea ca parte civilă (art. 20) 123
11.3.3. Introducerea în procesul penal a părții responsabile civilmente (art. 21) 124
11.3.4. Renunțarea, tranzacția și transmiterea acțiunii civile (art. 22-24) 124

11.3.5. Rezolvarea acțiunii civile în procesul penal (art. 25 și art. 397) 125
11.3.6. Exercitarea acțiunii civile la instanța civilă (art. 27-28) 125
11.4. Particularități în cauzele privind funcționari publici 126
11.5. Repere pentru seminar 127
11.6. Concepte-cheie 127

TEMA 12
PROBELE 128
12.1. Noțiuni fundamentale 128
12.2. Obiectul probațiunii (art. 98) 129
12.3. Sarcina probei (art. 99) 129
12.4. Administrarea probelor (art. 100) 129
12.5. Principiul loialității administrării probelor (art. 101) 130
12.6. Excluderea probelor obținute în mod nelegal (art. 102) 131
12.7. Aprecierea probelor (art. 103) 131
12.8. Mijloacele de probă 132
12.8.1. Declarațiile 132
12.8.2. Metodele speciale de supraveghere sau cercetare (art. 138-153) 133
12.8.3. Percheziția și ridicarea de obiecte și înscrisuri (art. 157-171) 135
12.8.4. Expertiza și constatarea (art. 172-191) 135
12.8.5. Înscrisurile și mijloacele materiale de probă (art. 197-201) 136
12.9. Particularități probatorii în cauzele privind administrația publică 136
12.10. Repere pentru seminar 137
12.11. Concepte-cheie 138

TEMA 13
MĂSURILE PROCESUALE 139
13.1. Noțiune și clasificare 139
13.2. Măsurile preventive – dispoziții generale 139
13.2.1. Scopul și condițiile generale (art. 202) 139
13.2.2. Categoriile măsurilor preventive (art. 202 alin. 4) 140
13.2.3. Organul competent (art. 203) 140
13.3. Reținerea (art. 209-210) 141

13.4. Controlul judiciar (art. 211-215²) 142
13.4.1. Obligațiile legale (art. 215 alin. 1) 142
13.4.2. Obligațiile facultative (art. 215 alin. 2) 142
13.4.3. Durata și contestarea 143
13.4.4. Controlul judiciar pe cauțiune (art. 216-217) 143
13.5. Arestul la domiciliu (art. 218-222) 144
13.5.1. Condiții 144
13.5.2. Conținutul (art. 221) 144
13.5.3. Durata 144
13.6. Arestarea preventivă (art. 223-240) 145
13.6.1. Cazurile prevăzute de art. 223 alin. (1) 145
13.6.2. Cazul prevăzut de art. 223 alin. (2) – pericolul pentru ordinea publică 145
13.6.3. Restricția din art. 223 alin. (3) 146
13.6.4. Procedura și durata 146
13.6.5. Încetarea de drept, revocarea și înlocuirea (art. 241-242) 147
13.7. Măsurile preventive aplicabile persoanei juridice (art. 493) 147
13.8. Măsurile asigurătorii (art. 249-254) 148
13.8.1. Scopul și conținutul (art. 249) 148
13.8.2. Sfera bunurilor 148
13.8.3. Caracterul obligatoriu în anumite cazuri 149
13.8.4. Limita esențială pentru administrație (art. 249 alin. 8) 149
13.8.5. Procedura 149
13.8.6. Aducerea la îndeplinire (art. 252-254) 150
13.8.7. Importanța practică în cauzele privind administrația 150
13.9. Restituirea lucrurilor și restabilirea situației anterioare (art. 255-256) 151
13.10. Aplicarea provizorie a măsurilor de siguranță cu caracter medical (art. 245-248) 151
13.11. Repere pentru seminar 151
13.12. Concepte-cheie 152

TEMA 14
FAZELE PROCESULUI PENAL 153
14.1. Structura procesului penal 153
14.2. Urmărirea penală 153

14.2.1. Obiectul și caracterele (art. 285) 153
14.2.2. Modurile de sesizare (art. 288-294²) 154
14.2.3. Începerea urmăririi penale (art. 305) 155
14.2.4. Soluțiile de neurmărire și netrimitere în judecată (art. 314-318) 155
14.2.5. Rezolvarea cauzei și sesizarea instanței (art. 327-329) 156
14.2.6. Plângerea împotriva actelor de urmărire penală (art. 336-341) 157
14.3. Camera preliminară (art. 342-348) 158
14.3.1. Obiectul (art. 342) 158
14.3.2. Procedura (art. 344-345) 158
14.3.3. Soluțiile (art. 346) 158
14.3.4. Importanța practică 159
14.4. Judecata 159
14.4.1. Dispoziții generale (art. 349-370) 159
14.4.2. Judecata în primă instanță (art. 371-407) 160
14.4.3. Căile de atac 161
14.4.4. Acordul de recunoaștere a vinovăției (art. 478-488) 163
14.4.5. Procedura privind tragerea la răspundere penală a persoanei juridice (art. 489-503) 164
14.5. Executarea hotărârilor penale (art. 550-6011) 164
14.6. Contestația privind durata procesului penal (art. 4881-4886) 165
14.7. Repere pentru seminar 165
14.8. Concepte-cheie 166

BIBLIOGRAFIE 167
I. Izvoare normative 167
II. Tratate, cursuri universitare, monografii și lucrări colective 167
III. Articole și studii de specialitate 170
IV. Jurisprudență obligatorie citată în curs 170